

Informace ze zdravotnictví Zlínského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Zlín
26.7.2004

5

Psychiatrie vč. - AT a sexuologie - činnost ve Zlínském kraji v roce 2003

Psychiatry incl. Alcohol and Drugs Guidance Centres and Sexuology - Activity in Branch in 2003 in Zlínský Region

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru psychiatrie včetně AT a sexuologie ve Zlínském kraji v roce 2003 obsahuje údaje o ambulantní péči z oblasti sítě zdravotnických zařízení, personálního zajištění, činnosti a stručný přehled pacientů podle užívané psychoaktivní látky. Údaje jsou členěny dle druhu zdravotnického zařízení a dle územní.

Summary

Information on health service activity in the branch of psychiatry including alcohol and drugs guidance centres and sexuology in the Zlínský region in 2003 contains data about out-patient care from area of health service network, personnel capacity, activity and a brief overview of patients by used psychoactive substance. Data are presented by type of health establishment and by territory.

Podkladem pro zpracování dat o činnosti oboru psychiatrie je výkaz A (MZ) 1-01 Roční výkaz o činnosti zdravotnických zařízení, který zpracovávají všechna ambulantní pracoviště psychiatrie a sexuologie a výkaz L (MZ) 1-02 Pololetní výkaz o lůžkovém fondu ZZ a jeho využití v roce 2003. V roce 2003 byla návratnost výkazů 100 %.

Ambulantní péče

Ambulantní péče ve Zlínském kraji byla zajišťována pouze ve zdravotnických zařízeních resortu zdravotnictví a podílelo se na ní 20,15 lékařů - psychiatrů, 0,10 sexuologa a 12,22 středních zdravotnických pracovníků (přepočtený počet). U kategorie lékařů v propočtu na 100 000 obyvatel je tato relace nejvyšší v okrese Vsetín (4,34), zdaleka však nedosahuje hodnot v ČR (6,45).

V samostatných ordinacích lékařů - psychiatrů bylo provedeno celkem 81 189 ošetření a vyšetření, což je o 6,3 % více než v roce 2002. Na 10 000 obyvatel kraje připadá 1 371 ošetření - vyšetření (dále jen ošetření). Republikový průměr činil 2 402 ošetření. Z porovnání počtu ošetření podle pohlaví vyplývá, že psychiatrická oddělení navštěvovaly více ženy (1 585 ošetření na 10 000 žen, 1 145 ošetření na 10 000 mužů). Nejvyšší počet ošetření na 10 000 obyvatel vykazuje okres Zlín (1 601) a nejnižší okres Kroměříž (1 184).

Celkově bylo v psychiatrických ambulancích kraje ošetřeno 16 831 osob, z toho 1 052 ve věku 0-14 let, 704 mladistvých ve věku 15-19 let a 15 075 starších 20 let. Každý pacient navštívil svého psychiatra průměrně 4,8 krát. Denně každý lékař provedl 3,30 prvních ošetření pacienta v daném roce. V rámci ochranné léčby bylo provedeno 621 ošetření, z nichž bylo 136 prvních ve sledovaném roce.

Do struktury prvních ošetření podle vybraných diagnóz je pacient započítáván tolikrát, pro kolik onemocnění byl prvně ošetřen. Na jednoho pacienta tak v průměru připadá 1,01 onemocnění. Podle struktury prvních ošetření ve sledovaném roce byla nejčastější vyšetření pro poruchy neurotické (32,4 %), poruchy afektivní (15,6 %), schizofrenii (13,8 %), poruchy vyvolané alkoholem (11,1 %) a organické duševní poruchy (9,9 %). Sledujeme-li strukturu vyšetření dle pohlaví, tato zůstává u žen zachována u prvních třech diagnostických skupin onemocnění; následují organické duševní poruchy (13,9 %) a poruchy způsobené alkoholem (5,5 %). U mužů byla nejčastější vyšetření pro neurotické poruchy (23,0 %), poruchy vyvolané alkoholem (18,7 %) a schizofrenii (14,2 %).

U dětí ve věku 0-14 let tvoří 98,3 % všech prvních ošetření tři skupiny onemocnění: vývojové poruchy v dětství a adolescenci (71,9 %), mentální retardace (14,9 %) a neurotické poruchy (11,5 %).

V dorostovém věku 15-19 let činí 74,3 % všech prvních ošetření 3 skupiny nemocí: neurotické poruchy (32,5 %), vývojové poruchy v adolescenci (23,5 %) a mentální retardace (18,3 %).

Nově zjištěná onemocnění - tj. poprvé v životě pacienta představovala 25,5 % všech prvních ošetření. Nejvyšší míra incidence byla zaznamenána u neurotických poruch - 30,5 onemocnění na 10 000 obyvatel, poruchy vyvolané alkoholem a organická duševní onemocnění stejně, a to 9,2 onemocnění na 10 000 obyvatel, afektivní poruchy pak 9,1 onemocnění na 10 000 obyvatel. V ČR v roce 2003 počet nově zjištěných onemocnění v propočtu na stejný počet obyvatel dosahuje u neurotických poruch hodnoty 46,9, u afektivních poruch 16,5 a u organických duševních poruch 13,2.

Činnost AT poraden - zneužívání psychoaktivních látek

Během roku bylo v AT poradnách Zlínského kraje léčeno a evidováno pro abusus alkoholu 539 žen a 1 363 mužů. Nejvíce léčených alkoholiků mužů i žen je ve věku nad 40 let - 1 161 případů tj. 61,1 %. Nejvíce závislých je vykazováno v okrese Vsetín (89,0 %). Relace 42,3 léčených pro zneužívání alkoholu v tomto okrese přesahuje hodnoty udávané za ČR (24,5 na 10 000 obyvatel).

Léčených a evidovaných toxikomanů bylo vykázáno ve Zlínském kraji v roce 2003 celkem 253, a to 125 mužů a 128 žen. Nejvyšší hodnoty vycházejí v okrese Uherské Hradiště (9,0 na 10 000 obyvatel). V tomto případě u obou pohlaví jde především o zneužívání hypnotik a sedativ, toto pak následně ovlivňuje i krajské hodnoty. U žen podíl nadužívání sedativ a hypnotik dosahuje téměř 69,5 %, následuje kombinace drog 14,8 %. U mužů v 33,6 % jde o nadměrné užívání hypnotik, v 24,0 % o zneužívání stimulantů a v 20,0% o kombinaci drog. U mladistvých ve věku 15-19 let nedošlo oproti předcházejícímu roku k podstatným změnám.

Nutno si však uvědomit, že jsou zde uváděny pouze počty pacientů, kteří se v daném roce dostavili k lékařskému vyšetření (tzv. "živá kartotéka") a nelze je zaměňovat s celkovým počtem alkoholiků a toxikomanů v kraji.

Lůžková péče

Lůžková péče v oboru psychiatrie je poskytována ve Zlínském kraji v Psychiatrické léčebně Kroměříž a v Dětské psychiatrické léčebně Branky.

Počet lůžek v psychiatrických lůžkových zařízeních se oproti konci minulému roku snížil o 73 lůžek a tento trend nadále pokračuje. K 31.12.2003 bylo evidováno 1 117 lůžek, z toho 100 pro dětské psychiatrické pacienty. Na jednoho lékaře připadlo v průměru 25,0 lůžek (ČR 19,9). Využití lůžek ve dnech své maximální kapacity činilo 321,8 a průměrná ošetrovací doba dosáhla 71,5 dne (ČR 73,0). Celkem bylo hospitalizováno v psychiatrických léčebnách kraje 5 581 pacientů. V přepočtu připadly 942 hospitalizace na 100 000 obyvatel kraje. Zde však dochází ke zkreslení ukazatele vzhledem k tomu, že v PL Kroměříž jsou hospitalizováni pacienti z celé republiky a zhruba jen 55 % hospitalizovaných je ze Zlínského kraje (údaj z roku 2002).

Zpracovala:

MUDr. Anna Berková

ÚZIS ČR, Zlínský krajský odbor

Areál OC Zlín a.s. 12. budova

760 01 Zlín

Telefon: 577 522 180, email: berkova@uzis.cz

<http://www.uzis.cz>

Personální zajištění ambulantních služeb dle druhu zdravotnického zařízení

Druh zdravotnického zařízení	Počet ZZ a pracovišť	Počet zaměstnanců ¹⁾				
		lékaři celkem	z toho:		psycho- logové	SZP
			psychiatrii	sexuo- logové		
Ambulantní část lůžkových zdravotnických zařízení	-	-	-	-	-	-
Samostatná ordinace lékaře specialisty	20	20,25	20,15	0,10	-	12,22
Ostatní ambulantní zařízení	-	-	-	-	-	-
Zlínský kraj	20	20,25	20,15	0,10	-	12,22

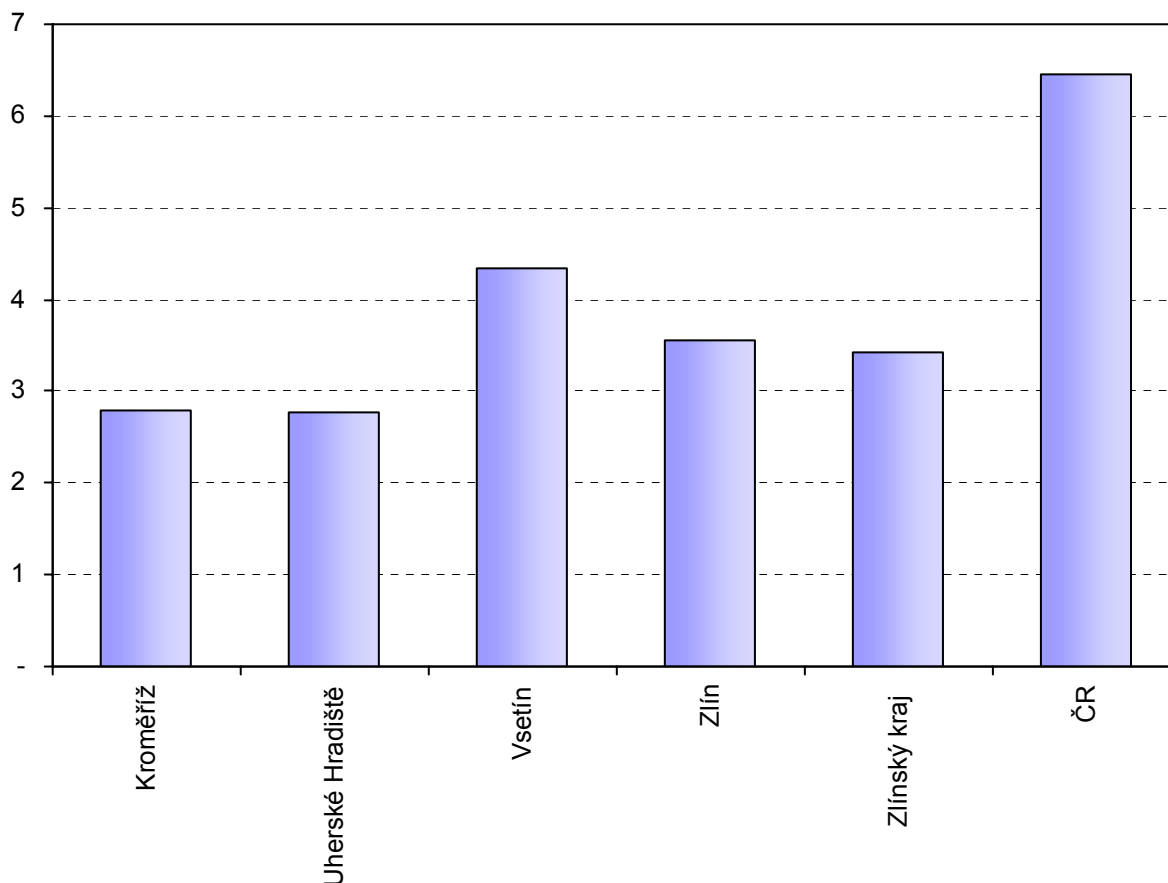
¹⁾ Součet úvazků (včetně smluvních)

Personální zajištění ambulantních služeb podle území

Území, okres	Počet ZZ a pracovišť	Počet zaměstnanců ¹⁾					Lékaři ¹⁾ na 100 000 obyvatel
		lékaři celkem	z toho:		psycho- logové	SZP	
			psychiatrii	sexuo- logové			
Kroměříž	3	3,00	3,00	-	-	2,47	2,78
Uherské Hradiště	3	4,00	4,00	-	-	2,40	2,78
Vsetín	7	6,35	6,25	0,10	-	3,60	4,34
Zlín	7	6,90	6,90	-	-	3,75	3,55
Zlínský kraj	20	20,25	20,15	0,10	-	12,22	3,42
ČR	709	658,45	635,08	21,31	71,18	399,93	6,45

¹⁾ Součet úvazků (včetně smluvních)

Počet lékařů na 100 000 obyvatel

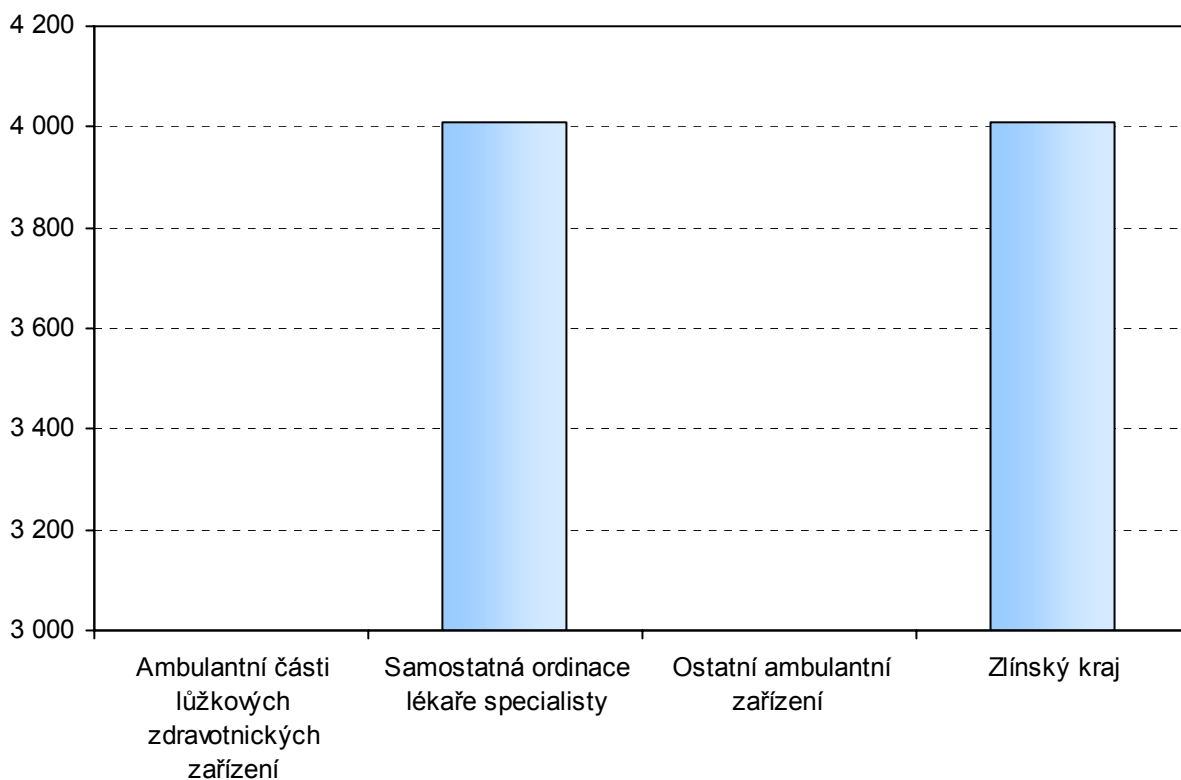

**Činnost ambulantních služeb (počty ošetření - vyšetření)
dle druhu zdravotnického zařízení**

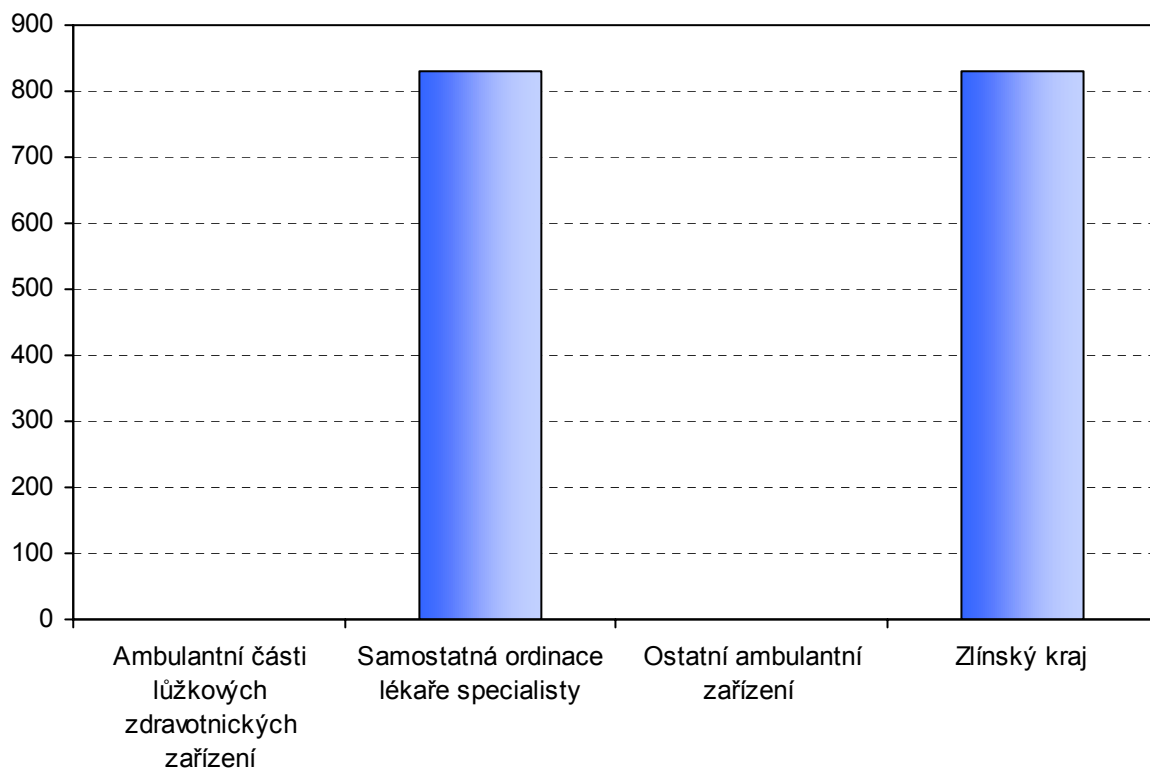
Druh zdravotnického zařízení	Počet ošetření - vyšetření			Počet prvních ošetření		
	celkem	z toho ženy v %	na 1 lékaře ¹⁾	celkem	z toho ženy v %	na 1 lékaře ¹⁾
Ambulantní část lůžkových zdravotnických zařízení	-	x	x	-	x	x
Samostatná ordinace lékaře specialisty	81 189	59,32	4 009,33	16 831	57,31	831,16
Ostatní ambulantní zařízení	-	x	x	-	x	x
Zlínský kraj	81 189	59,32	4 009,33	16 831	57,31	831,16

¹⁾ Součet úvazků (včetně smluvních)

Počet ošetření - vyšetření na 1 lékaře dle druhu zařízení

Počet prvních ošetření na 1 lékaře ve sledovaném roce dle druhu zařízení

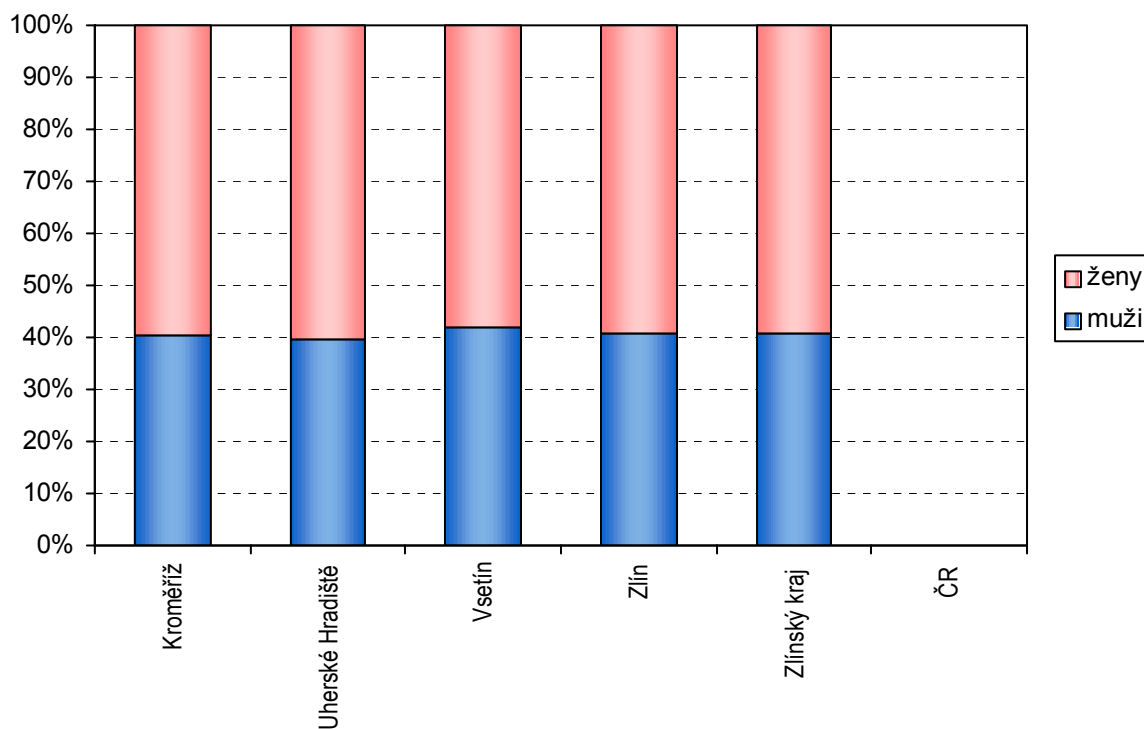

Činnost ambulantních služeb (počty ošetření - vyšetření) dle území

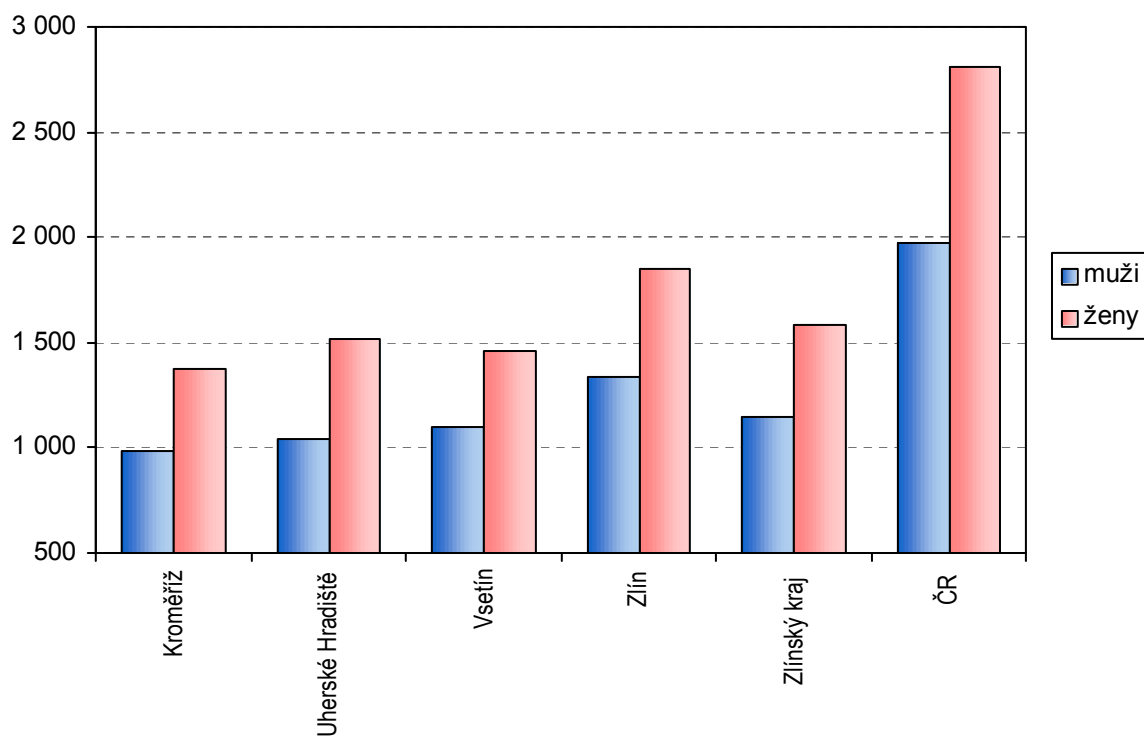
Území, okres	Počet ošetření - vyšetření						
	celkem			v tom			
	absolutně	na 1 lékaře ¹⁾ a den	na 10 000 obyvatel	muži		ženy	
				absolutně	na 10 000 mužů	absolutně	na 10 000 žen
	Všechna ošetření - vyšetření						
Kroměříž	12 773	16,90	1 184,44	5 167	985,37	7 606	1 372,85
Uherské Hradiště	18 543	18,40	1 287,37	7 350	1 046,05	11 193	1 517,20
Vsetín	18 787	11,74	1 284,47	7 884	1 102,03	10 903	1 459,14
Zlín	31 086	17,88	1 601,06	12 623	1 339,95	18 463	1 847,15
Zlínský kraj	81 189	15,91	1 370,74	33 024	1 144,89	48 165	1 585,14
ČR	x	14,77	2 401,68	x	1 973,04	x	2 808,58
	První ošetření						
Kroměříž	2 526	3,34	234,24	1 147	218,74	1 379	248,90
Uherské Hradiště	3 670	3,64	254,79	1 525	217,04	2 145	290,75
Vsetín	4 068	2,54	278,13	1 740	243,22	2 328	311,55
Zlín	6 567	3,78	338,23	2 773	294,36	3 794	379,57
Zlínský kraj	16 831	3,30	284,16	7 185	249,09	9 646	317,46
ČR	x	2,53	410,89	x	345,02	x	473,42

¹⁾ Součet úvazků (včetně smluvních)

Struktura ošetření - vyšetření dle pohlaví

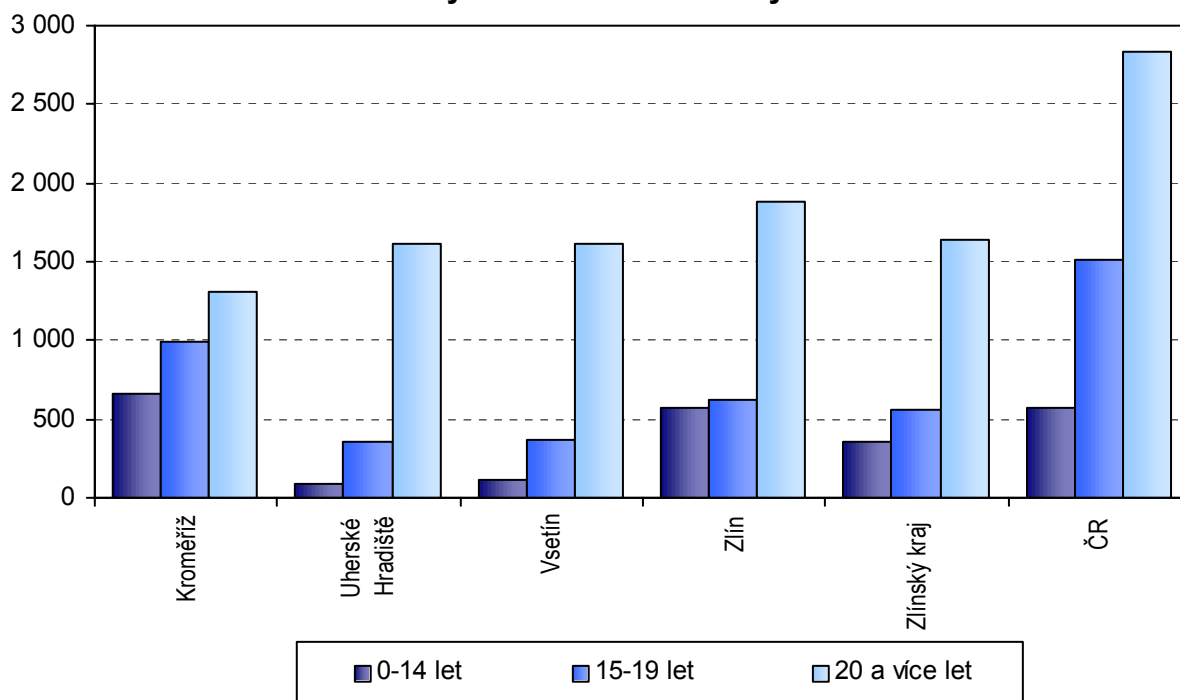
Ošetření - vyšetření na 10 000 obyvatel dle pohlaví

Činnost ambulantních služeb (počty ošetření - vyšetření) dle věku a území

Území, okres	Počet ošetření - vyšetření ve věkové skupině						% ošetř. - vyšetř. ochranné léčby ze všech ošetř. - vyšetř.
	0-14 let		15-19 let		20 a více let		
	absolutně	na 10 000 dětí	absolutně	na 10 000 dorostu	absolutně	na 10 000 dospělých	
Všechna ošetření - vyšetření							
Kroměříž	1 099	664,97	742	987,75	10 932	1 304,52	0,55
Uherské Hradiště	196	87,67	346	351,55	18 001	1 609,55	1,06
Vsetín	261	109,98	375	371,40	18 151	1 614,37	1,23
Zlín	1 700	574,50	794	619,34	28 592	1 884,18	0,40
Zlínský kraj	3 256	353,12	2 257	560,45	75 676	1 645,77	0,76
ČR	90 192	574,01	100 123	1 507,39	2 259 791	2 836,73	0,95
První ošetření							
Kroměříž	440	266,23	228	303,51	1 858	221,72	0,28
Uherské Hradiště	69	30,86	117	118,88	3 484	311,52	1,23
Vsetín	96	40,45	94	93,10	3 878	344,91	1,23
Zlín	447	151,06	265	206,71	5 855	385,84	0,52
Zlínský kraj	1 052	114,09	704	174,82	15 075	327,84	0,81
ČR	23 742	151,10	24 033	361,83	371 400	466,22	0,76

Počet ošetření-vyšetření na 10 000 obyvatel dle věku

Vybraná onemocnění u léčených pacientů dle druhu zdravotnického zařízení

Druh zdravotnického zařízení	Počet prvních ošetření pro vybraná onemocnění ¹⁾					
	organické duševní poruchy	poruchy vyvolané alkoholem	schizofrenie	afektivní poruchy	neurotické poruchy	poruchy osobnosti
Ambulantní část lůžkových zdravotnických zařízení	-	-	-	-	-	-
Samostatná ordinace lékaře specialisty	1 690	1 902	2 349	2 661	5 536	749
Ostatní ambulantní zařízení	-	-	-	-	-	-
Zlínský kraj	1 690	1 902	2 349	2 661	5 536	749

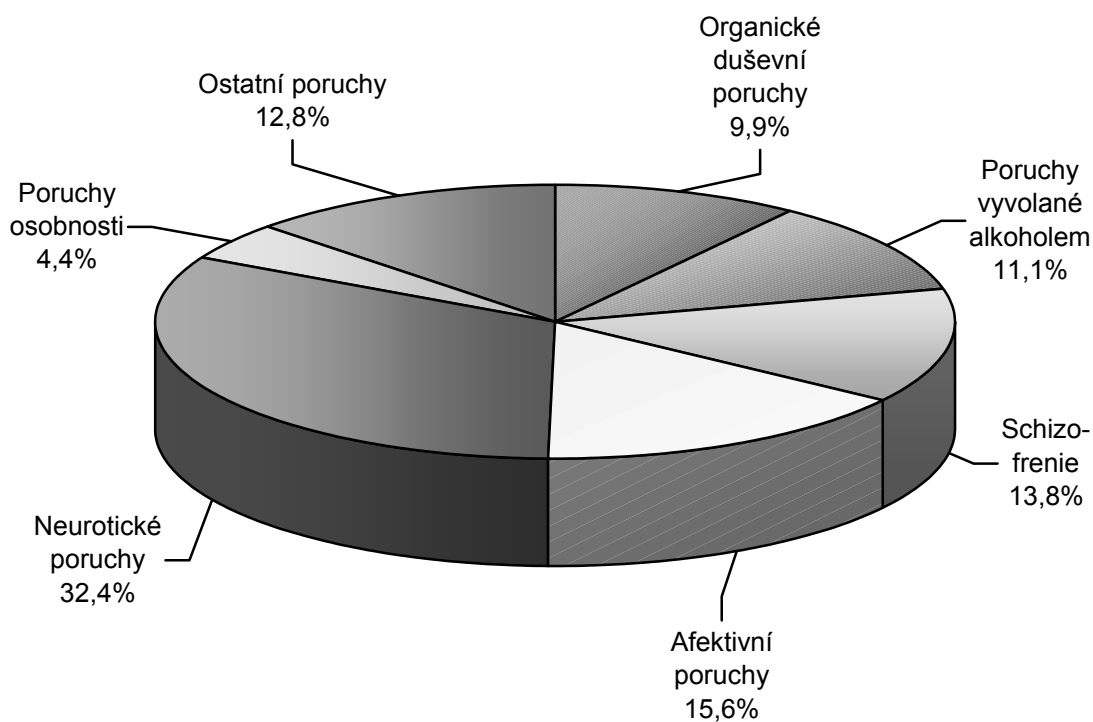
¹⁾ Počet zjištěných diagnóz, ne pacientů

Vybraná onemocnění u léčených pacientů dle území

Území, okres	Počet prvních ošetření pro vybraná onemocnění ¹⁾					
	organické duševní poruchy	poruchy vyvolané alkoholem	schizofrenie	afektivní poruchy	neurotické poruchy	poruchy osobnosti
	absolutně					
Kroměříž	300	165	284	361	635	84
Uherské Hradiště	377	424	531	588	1 097	203
Vsetín	372	619	701	762	1 285	108
Zlín	641	694	833	950	2 519	354
Zlínský kraj	1 690	1 902	2 349	2 661	5 536	749
ČR	45 083	23 518	37 987	79 215	158 168	24 618
	na 10 000 obyvatel					
Kroměříž	27,82	15,30	26,34	33,48	58,88	7,79
Uherské Hradiště	26,17	29,44	36,87	40,82	76,16	14,09
Vsetín	25,43	42,32	47,93	52,10	87,86	7,38
Zlín	33,01	35,74	42,90	48,93	129,74	18,23
Zlínský kraj	28,53	32,11	39,66	44,93	93,47	12,65
ČR	44,19	23,05	37,24	77,65	155,04	24,13

¹⁾ Počet zjištěných diagnóz, ne pacientů

Struktura prvních ošetření pro vybraná onemocnění

Pacienti ambulantních pracovišť AT dle užívané psychoaktivní látky

Území, okres	Pacienti "živé kartotéky" podle užívané psychoaktivní látky					
	alkohol			drogy		
	celkem	z toho závislí v %	na 10 000 obyvatel	celkem	z toho závislí v %	na 10 000 obyvatel
Kroměříž	165	76,36	15,30	36	36,11	3,34
Uherské Hradiště	424	80,42	29,44	130	34,62	9,03
Vsetín	619	89,01	42,32	43	69,77	2,94
Zlín	694	84,44	35,74	44	40,91	2,27
Zlínský kraj	1 902	84,33	32,11	253	41,90	4,27
ČR	25 017	77,50	24,52	17 864	69,96	17,51

Využívání lůžkového fondu psychiatrických oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů (OLÚ) a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		OLÚ	
	Kraj	ČR	Kraj	ČR
Počet oddělení	-	33	6	31
Počet zaměstnanců ¹⁾				
lékaři	-	146,15	43,72	432,54
střední zdravotničtí pracovníci celkem	-	541,19	376,93	2 780,16
střední zdravotničtí pracovníci u lůžka	-	497,11	358,18	2 632,33
nižší a pomocní zdravotničtí pracovníci u lůžka	-	128,06	55,00	1 113,01
Průměrný počet lůžek	-	1 523,94	1 240,60	9 647,96
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	-	1 195,0	1 093,7	8 616,6
na 1 lékaře	-	8,2	25,0	19,9
na 1 SZP u lůžka	-	2,4	3,1	3,3
Počet lékařů na 100 lůžek	x	9,63	3,71	4,48
Počet SZP na 100 lůžek	x	35,68	32,02	28,79
Počet hospitalizovaných	-	19 721	5 581	43 106
Nemocniční letalita	-	2,7	31,6	41,9
Využití lůžek ve dnech	-	268,2	321,8	326,0
Průměrná ošetrovací doba	-	22,1	71,5	73,0
Prostoj lůžek ²⁾	-	4,7	9,5	7,8

¹⁾ Součet úvazků

²⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s psychiatrickým oddělením v kraji: 0

Seznam OLÚ s psychiatrickým oddělením v kraji:

Psychiatrická léčebna v Kroměříži, Kroměříž

Dětská psychiatrická léčebna, Branky